

VENDIM
Nr. 41, datë 5.6.2019

PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR SHITESAT MAKROPRUDENCIALE TË KAPITALIT”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; të nenit 66/1 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar; dhe të vendimit nr. 38, datë 2.8.2017, “Për miratimin e strategjisë së politikës makroprudenciale”; me propozim të Departamentit të Stabilitetit Financiar; Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren “Për shtesat makroprudenciale të kapitalit” sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohet Departamenti i Stabilitetit Financiar, Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

Neni 1
Objekti i rregullores

1. Objekti i rregullores:

a) është të përcaktojë mënyrën e zbatimit të secilës prej shtesave makroprudenciale të kapitalit dhe të kombinimit të tyre;

dhe

b) nuk është të tregojë mënyrën se si secila nga shtesat makroprudenciale të kapitalit dhe kombinimi i tyre, ndërveprojnë me kërkesat për instrumentet e kapitalit dhe të detyrimeve të pranuar sipas ligjit nr. 133/2016 “Për ndërhyrjen e jashtëzakonshme në banka, në Republikën e Shqipërisë” (më tej, ligji nr. 133/2016).

2. Zbatimi i këtyre shtesave makroprudenciale të kapitalit nuk ndalon dhe as kufizon zbatimin e masave të tjera mbikëqyrëse mbi subjektet e rregullores.

Neni 2
Subjektet e rregullores

Sipas përcaktimeve në këtë rregullore, Banka e Shqipërisë zbaton secilën nga shtesat makroprudenciale të kapitalit:

a) potencialisht, mbi secilën nga bankat e licencuara prej saj;

b) në nivel institucioni (të veçantë) dhe/ose në nivel të konsoliduar, sipas një njoftimi specifik që i bëhet bankës për këtë qëllim, ku përcaktohet edhe se ku do të mbahet (kontabilizohet) vlera e shtesave makroprudenciale të kapitalit. Mbajtja e shtesave makroprudenciale të kapitalit orientohet sipas matricës në Aneksin 1 dhe në rastet konkrete, mund të përcaktohet mbështetur në komunikimin paraprak të Bankës së Shqipërisë me autoritetin e huaj përgjegjës.

Neni 3 Baza ligjore

Kjo rregullore nxirret në bazë dhe për zbatim të:

- a) nenit 12, shkronja “a”, dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar (më tej, ligji nr. 8269/1997);
- b) nenit 66/1 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar (më tej, ligji nr. 9662/2006);
- c) nenit 8 të rregullores nr. 19, datë 29.2.2016, “Mbi organizimin dhe funksionimin e Departamentit të Stabilitetit Financiar”;
- ç) vendimit nr. 38, datë 2.8.2017, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë “Për miratimin e Strategjisë së Politikës Makroprudenciale”.

Neni 4 Përkufizime

1. Në këtë rregullore, termat e mëposhtëm kanë kuptimet më poshtë.
1. **Banka** - ka kuptimin sipas ligjit nr. 9662/2006.
2. **Kapitali bazë i nivelit të parë** - ka kuptimin sipas nenit 6 të rregullores nr. 69, datë 18.12.2014, “Për kapitalin rregullator të bankës”, e ndryshuar (më tej, “rregullorja 69/2014”). Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KBN1**”.
3. **Raporti i KBN1** - Është raporti i vlerës së KBN1-së ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezikun (përcaktuar sipas nënparagrafit 22), i shprehur në përqindje. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KBN1r**”.
4. **Kapitali i nivelit të parë** - ka kuptimin sipas nenit 6 të rregullores 69/2014. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KN1**”.
5. **Raporti i KN1** - është raporti i vlerës së KBN1-së ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezikun, i shprehur në përqindje. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KN1r**”.
6. **Kapitali rregullator** - ka kuptimin sipas nenit 6 të rregullores 69/2014. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KREG**”.
7. **Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit** - është raporti i vlerës së KREG-ut ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezikun, i shprehur në përqindje, sipas nenit 5 të rregullores nr. 48, datë 31.07.2013, “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”, e ndryshuar (më tej, “rregullorja 48/2013”). Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**RMK**”.
8. **Kërkesa minimale e kapitalit** - janë kërkesat e detyrueshme për vlerat minimale të KBN1r-së, të KN1r-së dhe të RMK-së, sipas nenit 42 të rregullores 69/2014. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “**KMK**”.
9. **Kërkesa të tjera të detyrueshme të kapitalit** - janë kërkesa të detyrueshme për sasinë e kapitalit, të ndryshme nga (dhe zakonisht mbi) KMK-të, sipas përcaktimeve në ligj ose akt nënligjor (për shembull, kërkesa në kuadër të procesit të rishikimit dhe vlerësimit mbikëqyrës dhe kërkesa të tjera në procesin e ndërhyrjes së jashtëzakonshme në banka në zbatim të ligjit nr. 133/2016).

10. **Kapitali neto i disponueshëm** - ka kuptimin e KBN1-së së bankës që mbetet pasi pakësohet me shumën e vlerës që nevojitet për të përmbushur:

a) KBN1r, KN1r dhe RMK; dhe

b) kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit, që zbatohen ndaj bankës, për aq sa ato duhet të përmbushen me instrumente të KBN1-së.

Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “KND”.

11. **Raporti i kapitalit neto të disponueshëm** - është raporti i vlerës së KND-së ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezik të bankës, i shprehur në përqindje. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “KNDr”.

12. **Shtesa konservuese e kapitalit** - është sasia e kapitalit që një bankë duhet të mbajë në instrumente të KBN1-së, mbi KMK-në, sipas nenit 10. Ajo shprehet në përqindje, si raport ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezikun të bankës. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “KONS”. Madhësia e shtesës (norma në %) është unike dhe ndikimi i saj është i njëjtë për secilën nga bankat.

13. **Shtesa kundërciklike e kapitalit** - është sasia e kapitalit që një bankë duhet të mbajë në instrumente të KBN1-së, përtej KONS-it, sipas nenit 11. Ajo shprehet në përqindje, si raport ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezik të bankës. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “KUNC”. Madhësia e shtesës (norma në %) është unike, por ndikimi i saj për secilën nga bankat do të varet nga përbërja dhe niveli i ekspozimeve të përshtatshme të kreditit (përcaktuar në nënparagrafin (29)).

14. **KUNC i aplikuar** - është norma e KUNC-it, e zbatuar në Shqipëri dhe në juridiksione të huaja, e përcaktuar sipas neneve 12 dhe 13. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “AKUNC”.

15. **KUNC specifik për bankën** - është KUNC-i i llogaritur për bankën, sipas nenit 11. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “SPEKUNC”.

16. **Bankat me rëndësi sistemike** - Janë bankat e përcaktuara me rëndësi sistemike sipas një metodologjie të caktuar të Bankës së Shqipërisë, në përputhje me nenin 14. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “BARS”.

17. **Shtesa e kapitalit për bankat me rëndësi sistemike** - është sasia e kapitalit që një BARS duhet të mbajë në instrumente të KBN1-së, përtej KONS-it, sipas nenit 14. Ajo shprehet në përqindje, si raport ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezik të bankës. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “SIST”. Madhësia e shtesës (norma në %) është tërësisht në varësi të rëndësisë sistemike të bankës.

18. **Shtesa e kapitalit për rrezikun sistematik** - është sasia e kapitalit që një bankë duhet të mbajë në instrumente të KBN1-së, përtej KONS-it, sipas nenit 15. Ajo shprehet në përqindje, si raport ndaj ekspozimeve të ponderuara me rrezik të bankës. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “STRUK”. Mënyra e zbatimit të kësaj shtese ka një shkallë relativisht të lartë fleksibiliteti.

19. **Shtesa makroprudenciale e kapitalit** - Sipas normave të shpallura të Bankës së Shqipërisë dhe afateve përkatëse, është secila nga shtesat e kapitalit, në kuadër të zbatimit të politikës makroprudenciale për KONS, KUNC, SIST dhe STRUK. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “SHMAK”.

20. **Shtesa e kombinuar makroprudenciale e kapitalit** - është zbatimi i më shumë se një SHMAK-u në të njëjtën kohë (për shembull, i KONS-it dhe i KUNC-it). Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “SHKOMAK”. Nëse zbatohet vetëm një SHMAK (për shembull, KONS-i), atëherë SHMAK-u dhe SHKOMAK-u përfaqësojnë të njëjtën gjë (vlerë).

21. **Raporti i përmbushjes së SHKOMAK** - është raporti i KNDr-së ndaj SHKOMAK-ut, i shprehur në përqindje.

22. **Ekspozimet e ponderuara me rrezikun** - janë aktivet e bankës të ponderuara me peshat e rrezikut për qëllimin e llogaritjes së kërkesës për kapital, sipas rregullores nr. 48/2013. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “EPR”.

23. **Pagesë shpërndarjeje** - për një bankë, ka kuptimin e kryerjes së një pagese ose të krijimit të një angazhimi për pagesë, që shoqërohet me uljen e vlerës së KBN1-së dhe të të ardhurave, dhe që përfshin:

- a) dividendin;
- b) blerjen ose shlyerjen e instrumenteve të KBN1;
- c) instrumentet e kapitalit shtesë të nivelit të parë;
- ç) shpërblimet apo fondin e pensionit për drejtuesit dhe personelin e institucionit;
- d) çdo formë tjetër, të ngjashme.

Në kuptimin e kësaj rregulloreje, ulja e nivelit të KBN1-së nuk përfshin rastin kur rrezikohet mospërbushja e KMK-së sipas rregullores nr. 69/2014, nenit 42, për të cilin banka duhet të veprojë sipas përcaktimeve në atë rregullore.

24. **Të ardhurat** - ka kuptimin e vlerës që llogaritet:

- a) duke mbledhur së bashku:
 - i. fitimin e periudhave të ndërmjetme (sipas rregullores nr. 69/2014, neni 6, paragrafët 2 dhe 8), i papërfshirë në KBN1, dhe i gjeneruar që prej kryerjes së pagesës me të fundit të shpërndarjes, dhe
 - ii. fitimin e llogaritur për fundin e vitit financiar (sipas rregullores nr. 69/2014, neni 6, paragrafët 2 dhe 8), i papërfshirë në KBN1, dhe i gjeneruar që prej kryerjes së pagesës më të fundit të shpërndarjes;
- si dhe

- b) duke zbritur nga vlera e llogaritur sipas pikës “a” çdo taksë apo detyrim tjetër të ngjashëm, që do të duhej të paguhej nëse fitimi i gjeneruar sipas pikës “a” do të ruhej i plotë (*retained*).

25. **Përqindja maksimale** e shpërndarjes - përcaktohet duke iu referuar kuartilin të normës së SHKOMAK-ut, ku pozicionohet KNDr-ja, siç tregohet në nenin 8, tabela 1.

26. **Vlera maksimale e shpërndarjes** - për një bankë, është prodhimi midis: a) të ardhurave të bankës sipas nënparagrafit 24; dhe b) përqindjes maksimale të shpërndarjes sipas nënparagrafit 25.

27. **Periudha paraprijëse** - duke iu referuar vendosjes së shtesës makroprudenciale të kapitalit, është periudha që fillon në ditën vijuese të punës të datës së shpalljes së shtesës makroprudenciale dhe që përfundon në ditën e punës që paraprin datën efektive të shtesës makroprudenciale.

28. **Data efektive** - duke iu referuar SHMAK-ut, nënkupton datën kur ajo nis të zbatohet, pra kur banka duhet të përmbushë SHMAK-un.

29. **Ekspozimi i përshtatshëm i kreditit** - për këtë rregullore dhe duke iu referuar një banke, ka kuptimin e një ekspozimi që njëherazi përmbush përcaktimet në pikat “a” dhe “b”, si në vijim:

- a) është:
 - i. një ekspozim jo i titullzuar, për të cilin banka llogarit një vlerë kapitali sipas nënparagrafit 30/a,
 - ii. një ekspozim i titullzuar, për të cilin banka llogarit një vlerë kapitali sipas nënparagrafit 30/b,
 - iii. një ekspozim për të cilin banka llogarit një vlerë kapitali për rrezikun e tregut, sipas nënparagrafit 30/c;
- b) i cili është dhënë për një subjekt që, si rezultat, ka një detyrim financiar ndaj bankës dhe ku ky subjekt NUK është:
 - i. një qeveri qendrore,
 - ii. një organizëm qeverisës lokal/rajonal,
 - iii. një kompani e sektorit publik,
 - iv. një bankë zhvillimi,
 - v. një bankë.

Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “EPSHK”.

30. Kërkesa për kapital – në këtë rregullore:

a) për EPSHK-të e bankës, sipas nënparagrafit 29/a/i, është kërkesa për kapital për rrezikun e kredisë, sipas rregullores nr. 48/2013: neni 6, paragrafi 1/a, neni 7, paragrafi 2/a, por duke përjashtuar rrezikun e kreditit të kundërpartisë, si edhe sipas kreut III;

b) për EPSHK-të e bankës, sipas nënparagrafit 29/a/ii, është kërkesa për kapital sipas rregullores nr. 48/2013, kreu V;

c) për EPSHK-të e bankës, sipas nënparagrafit 29/a/iii, është kërkesa për kapital për rrezikun e tregut, sipas rregullores nr. 48/2013: neni 6 paragrafi 1/b, neni 7, paragrafi 2/b, dhe kreu VII, ku kërkesa për kapital do të mbulojë vetëm rrezikun specifik në instrumentet e borxhit dhe në instrumentet financiare, vlera e të cilave varet nga faktorë që lidhen me gjendjen individuale të emetuesit, duke përfshirë edhe instrumentet derivativë të kreditit.

Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “KPK”.

31. Rrezik përfundimtar - sipas kësaj rregulloreje, ka kuptimin e identifikimit të subjektit që mban i fundit rrezikun që shoqëron një EPSHK (për shembull, huamarrësi, në rastin e një ekspozimi të pagarrantuar; ose lëshuesi/zotëruesi i garancisë/kolateralit, në rastin e një ekspozimi të garantuar).

32. Lokalizim i rrezikut përfundimtar - për qëllimin e identifikimit të AKUNC-it, ka kuptimin e juridiksionit ku është vendosur subjekti që mban i fundit rrezikun e EPSHK-së (që ka detyrimin ndaj bankës).

33. Juridiksioni ku është vendosur subjekti që mban i fundit rrezikun e EPSHK-ve - duke konsideruar më parë pikat “c” dhe “d”, ka kuptimin e:

a) në rastin kur subjekti është person fizik, juridiksionit ku subjekti është rezident;

b) në rastin kur subjekti është person juridik:

i. juridiksionit ku subjekti është i licencuar/i regjistruar për veprimtarinë e tij, ose

ii. juridiksionit ku është vendosur drejtoria qendrore e administrimit të subjektit, nëse ky juridiksion është i ndryshëm nga ai i nënpikës “i”;

c) në rastin kur ekspozimi i kreditit është i specializuar (për shembull në rastin e projekt finance):

i. juridiksionit nga ku gjenerohen të ardhurat kryesore të projektit, ose

ii. juridiksionit ku janë të vendosura (të regjistruara) asetet që shërbejnë si kolateral për projektin (nëse ky juridiksion është i ndryshëm nga ai i nënpikës “i”;

d) juridiksionit të bankës ku është kontabilizuar ekspozimi i kreditit ndaj subjektit privat, nëse plotësohet parashikimi i nenit 13, paragrafi 6.

34. Juridiksion i huaj - në këtë rregullore ka kuptimin e një shteti apo territori të ndryshëm nga Shqipëria, ku një bankë e licencuar në Shqipëri ka EPSHK.

35. Autoriteti përgjegjës i huaj - ka kuptimin e autoritetit publik në juridiksionin e huaj, i cili ka përgjegjësinë ligjore ose rregullative të vendosë normën e KUNC-it. Kur juridiksioni i huaj është vend që i përket (anëtar i) Zonës Ekonomike Evropiane, atëherë autoriteti përgjegjës mund të jetë Banka Qendrore Evropiane kur ajo vepron në përputhje me rregulloren e Këshillit Evropian nr. 1024/2013, neni 5, paragrafi 2.

36. Bordi Evropian i Rrezikut Sistemik - është institucioni që funksionon sipas rregullores nr. 1092/2010 të datës 24.11.2010 të Parlamentit Evropian dhe të mbikëqyrjes makroprudenciale të Këshillit të Bashkimit Evropian për sistemin financiar. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “BERRS”.

37. STRUK i aplikuar - është niveli i aplikuar i STRUK-ut, i cili përcaktohet sipas nenit 15. Në këtë rregullore do të shënohet me akronimin “ASTRUK”.

(2) Në këtë rregullore, sa herë përmenden termit “SHMAK”, “SHKOMAK”, “KONS”, “KUNC”, “AKUNC”, “SPEKUNC”, “SIST”, “STRUK” dhe “ASTRUK”, do të kuptohet, sipas rastit, niveli ose norma në përqindje e secilit prej tyre.

Neni 5 **Përfashtime**

1. Pavarësisht përcaktimit në nenin 2/a, me kërkesë të bankës, Banka e Shqipërisë mund të përfashtojë banka me karakteristika të caktuara nga zbatimi i SHMAK-ut, kur përfashtimi nuk dobëson stabilitetin e sistemit financiar në vend.

2. Nëse Banka e Shqipërisë do ta zbatojë përfashtimin sipas paragrafit 1, vendimi i saj:

- a) do të identifikojë bankën ose bankat që përfashtohen;
- b) do të jetë i arsyetuar për përzgjedhjen;
- c) do të shpjegojë përse ky përfashtim nuk dobëson stabilitetin e sistemit financiar në vend.

3. Nëse parashikohet ose i shërben angazhimeve të saj në marrëveshjet ndërkombëtare, Banka e Shqipërisë njofton edhe autoritetet e vendeve të tjera, që kanë kompetencën mbikëqyrëse në vendin e origjinës së bankës ose të grupit bankar zotërues të saj, lidhur me përfashtimin sipas paragrafit 1.

Neni 6 **Përbërja dhe shprehja e shtesës makroprudenciale të kapitalit (SHMAK) dhe shtesës së kombinuar makroprudenciale të kapitalit (SHKOMAK)**

1. SHMAK-u:

- a) në çdo rast, krijohet dhe mbahet me instrumente të KBN1;
- b) shprehet si raport në përqindje ndaj totalit të EPR;
- c) shpallet nga Banka e Shqipërisë sipas nenit 17, paragrafi 1.

2. Në bazë të shpalljeve të Bankës së Shqipërisë, SHKOMAK-u do të jetë:

- a) për një bankë të përcaktuar si BARS sipas nenit 14, i njëjtë me: “KONS + SPEKUNC+ SIST+ ASTRUK”;
- b) për një bankë që nuk është e përcaktuar si BARS, i njëjtë me: “KONS + SPEKUNC + ASTRUK”.

Neni 7 **Përmbyshja dhe raportimi i shtesës së kombinuar makroprudenciale të kapitalit (SHKOMAK)**

1. Banka duhet të synojë përmbyshjen e vazhdueshme (në çdo kohë) të normës së SHKOMAK-ut (pra që $KND_r \geq SHKOMAK$ ose që $KND_r/SHKOMAK \geq 100\%$).

2. Për realizimin e kërkesës në paragrafin 1, banka angazhon burimet e nevojshme njerëzore, teknike dhe financiare, si edhe ndërton, dokumenton e rivlerëson rregullisht proceset e nevojshme të mbledhjes së të dhënave, llogaritjes, monitorimit, raportimit dhe vendimmarrjes.

3. Duke konsideruar më parë paragrafin 5, banka raporton në Bankën e Shqipërisë nivelin e përmbyshjes së SHKOMAK-ut, me frekuencë tremujore, mbi të dhënat e ditës së fundit të punës për muajt mars, qershor, shtator dhe dhjetor, sipas afateve të raportimit që zbaton Banka e Shqipërisë.

4. Për të përmbyshur kërkesën e paragrafit 3, banka përfshin në raportimin e periudhës të dhënat mbi:

- a) vlerën e llogaritur të SHKOMAK-ut, mbështetur në shumën e:
- i. vlerës së KONS-it, sipas nenit 10,
 - ii. vlerës së llogaritur të SPEKUNC-it sipas nenit 11, për realizimin e së cilës më parë ka identifikuar:
 - juridiksionet ku ka EPSHK,
 - AKUNC-in për secilin juridiksion, sipas neneve 12 dhe 13,
 - iii. normës së SIST-it, sipas nenit 14,
 - iv. normës së ASTRUK-ut, sipas nenit 15;
- b) KMK për KBN1r, për KN1r dhe për RMK;
- c) nivelet aktuale të KBN1r, të KN1r, të RMK;
- ç) kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit, nëse zbatohen të tilla për bankën;
- d) vlerën e llogaritur të KNDr, duke zbritur nga vlera aktuale e KBN1, pjesën që nevojitet për plotësimin e KMK dhe të kërkesave të tjera të detyrueshme të kapitalit;
- dh) raportin e llogaritur të KNDr ndaj SHKOMAK-ut, në përqindje;
- e) përcaktimin e kuartil të SHKOMAK-ut sipas nenit 8, tabela 1, dhe identifikimin e pozicionit të raportit të KNDr sipas nënparagrafit dh, në kuartil;
- ë) vlerën maksimale të shpërndarjes.
5. Për herë të parë, raportimi sipas paragrafëve 3 dhe 4, do të jetë për ditën e fundit të punës të muajit mars 2020.
6. Për të përmbushur kërkesat për raportim sipas paragrafëve 4 dhe 5, banka përdor formën e raportimit në Aneksin 2.

Neni 8

Shtesa e kombinuar makroprudenciale e kapitalit (SHKOMAK) dhe pagesa e shpërndarjes

1. Banka, duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 3, mund të kryejë një pagesë shpërndarjeje, nëse:
- a) e përmbush SHKOMAK-un;
 - b) nuk e përmbush SHKOMAK-un, por gjeneron të ardhura pozitive.
- 2) Duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 4, banka nuk duhet të kryejë asnjë pagesë shpërndarjeje, në rastin kur:
- a) nuk e përmbush SHKOMAK-un dhe nuk gjeneron të ardhura pozitive;
 - b) ndonëse nuk gjendet në situatën e nënparagrafit “a”:
 - i. ende nuk ka realizuar veprimet e tjera të përcaktuara në nenin 9, paragrafët 1 dhe 2,
 - ii. Banka e Shqipërisë e ka kundërshtuar kryerjen e pagesës sipas nenit 9, paragrafi 3.
- 3) Në rastin kur:
- a) banka gjendet në kushtet e paragrafit 1/a të këtij neni dhe synon të kryejë një pagesë shpërndarjeje, atëherë pagesa mund të kryhet deri në vlerën që nuk cenon përmbushjen e SHKOMAK-ut;
 - b) banka gjendet në kushtet e paragrafit 1/b të këtij neni dhe synon të kryejë një pagesë shpërndarjeje, atëherë, mbështetur në treguesit e tabelës 1, pagesa mund të kryhet vetëm:
 - i. pasi banka ka përcaktuar kuartilin e SHKOMAK-ut, ku pozicionohet KNDr-ja; dhe
 - ii. deri në masën e vlerës maksimale të shpërndarjes.

Tabela 1

Kuartili i SHKOMAK-ut ku pozicionohet KNDr	Përqindja maksimale e shpërndarjes
--	------------------------------------

Kuartili 1 (0%-25% e nivelit të SHKOMAK-ut)	0%
Kuartili 2 (>25% - 50%)	20%
Kuartili 3 (>50% - 75%)	40%
Kuartili 4 (>75% - 100%)	60%

4. Kufizimet e parashikuara në paragrafët 2 dhe 3 zbatohen ndaj pagesave të shpërndarjes vetëm atëherë kur pezullimi ose ndalimi i asaj pagese nuk përfaqëson një ngjarje dështimi/falimentimi, shkakton nisjen e procedurave për caktimin e administratorit ose të likuidatorit të bankës, apo pengon veprimet e nevojshme në kuadër të ndërhyrjes së jashtëzakonshme në banka sipas ligjit nr. 133/2016. Banka njofton paraprakisht Bankën e Shqipërisë nëse vlerëson se ndodhet në secilën nga këto situata.

Neni 9

Veprimet e tjera të bankës në rastin e pagesës së shpërndarjes

1. Në rastin kur banka, për shkak të pagesës së shpërndarjes, konstaton se mund të shkaktojë mospërbushjen ose thellimin e mospërbushjes së SHKOMAK-ut, atëherë banka:

a) duhet të konsultojë Bankën e Shqipërisë, duke e njoftuar atë jo më pak se 15 ditë përpara se të kryejë pagesën e shpërndarjes;

b) duhet të ofrojë çdo informacion që kërkohet nga Banka e Shqipërisë, duke përfshirë:

i. vlerën e KBN1, të KN1, KREG dhe (eventualisht) të kërkesave të tjera të detyrueshme për kapital,

ii. vlerën e fitimit për periudhat e ndërmjetme dhe për fundin e vitit,

iii. vlerën maksimale të shpërndarjes, të llogaritur,

iv. madhësinë dhe llojin e pagesës së shpërndarjes;

c) duhet të paraqesë për miratim në Bankën e Shqipërisë, brenda një periudhe kohe të arsyeshme siç përcaktohet nga Banka e Shqipërisë, një plan që përmban masat që do të merren nga banka, sipas afateve kohore që mund të përcaktojë Banka e Shqipërisë, për përmirësimin e pozicionit të kapitalit të bankës dhe përmbushjen e SHKOMAK-ut.

2. Banka konsulton paraprakisht Bankën e Shqipërisë, edhe në rastin kur:

a) synon të gjenerojë kapitalin në treg, në mënyrë që të mundësojë kryerjen e pagesës së shpërndarjes, në një vlerë më të lartë se vlera maksimale e shpërndarjes që do të rezultonte nëse banka nuk do të rriste kapitalin;

b) vlera e kapitalit që do të shtohet sipas nënparagrafit “a”, nuk do të rezultojë në një përmirësim të dukshëm të pozicionit të kapitalit të bankës, pas kryerjes së pagesës së shpërndarjes;

c) synon të kryejë pagesën e shpërndarjes, duke përfituar nga ulja e nivelit të SHKOMAK-ut në vijim të shpalljeve të Bankës së Shqipërisë.

3. Të gjitha veprimet që kryen banka dhe Banka e Shqipërisë, në situatat e parashikuara në paragrafët 1 dhe 2, nuk kufizojnë apo heqin të drejtën e Bankës së Shqipërisë:

a) për të refuzuar me shkrim kryerjen e pagesës së shpërndarjes nga banka, në tërësi ose për aq sa rrezikohet mospërbushja e SHKOMAK-ut;

b) për të refuzuar ose për të ndryshuar planin e paraqitur nga banka, dhe për të vendosur masa të tjera ndaj bankës, me qëllim përmirësimin e pozicionit të kapitalit të saj.

Neni 10

Shtesa konservuese e kapitalit (KONS)

1. Përveç rastit kur veprohet si në paragrafët 4 dhe 5, KONS-i dhe periudhat e përmbushjes së tij jepen në tabelën 2 dhe konsiderohen të vendosura sipas nenit 16, paragrafi 1, e të shpallura sipas nenit 17, paragrafi 1.

Tabela 2:

	Viti 2020 (29 mars – 31 dhjetor)	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024 dhe në vazhdim
KONS =	0.50%	1.00%	1.50%	2.00%	2.50%

2. Banka përfshin nivelet e KONS-it sipas paragrafit 1, në përcaktimin e SHKOMAK-ut për periudhat përkatëse, sipas nenit 6.

3. Çdo vlerë e KBN1-së mbi vlerën minimale që kërkohet për plotësimin e KBN1r, konsiderohet e vlefshme për t'u përfshirë në KONS vetëm për pjesën që ka mbetur pas plotësimit më parë të kërkesës/-ave minimale për kapital për KN1r-në, për RMK-në dhe (eventualisht) për kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit që zbatohen ndaj bankës.

4. Pavarësisht nga përcaktimet në paragrafin 1, Banka e Shqipërisë mund të shpallë një vlerë më të lartë të KONS-it në secilin nga vitet e periudhës 2020-2023, pa kapërcyer vlerën maksimale prej 2.5%, nëse kjo vlerësohet e nevojshme për shkak të rritjes së rreziqeve sistemike.

5. Në rastin kur veprohet sipas paragrafit 4:

a) vendimmarrja e Bankës së Shqipërisë për KONS-in realizohet sipas nenit 16, paragrafi 1 dhe shpallja e tij realizohet sipas nenit 17, paragrafi 1;

b) data efektive e KONS-it nuk mund të jetë më e afërt se 6 muaj dhe më e largët se 12 muaj, nga data e shpalljes.

Neni 11

Shtesa kundërciklike e kapitalit (KUNC), shtesa kundërciklike e kapitalit e aplikuar (AKUNC) dhe shtesa kundërciklike e kapitalit specifike për bankën (SPEKUNC)

1. KUNC-i:

a) për Shqipërinë, shpallet nga Banka e Shqipërisë, pasi është përcaktuar sipas nenit 12 dhe përdoret nga banka sipas këtij neni;

b) për një juridiksion të huaj, banka përdor normën e shpallur nga autoriteti përgjegjës në juridiksionin e huaj, nëse Banka e Shqipërisë nuk ka shpallur një normë tjetër sipas nenit 13.

2. Në kushtet e përcaktuara në paragrafin 1/a, Banka e Shqipërisë kujdeset që KUNC-i:

a) të vlerësohet dhe të përcaktohet me frekuencë tremujore;

b) të ketë si rregull një vlerë midis 0% dhe 2.5%, përveç rastit kur analiza sipas nenit 12, paragrafi 2 justifikon një nivel më të lartë të normës; dhe

c) të ndryshojë me një shumëfish të plotë të 0.25%.

3. Në kushtet e përcaktuara në paragrafin 1/a, Banka e Shqipërisë kujdeset që KUNC-i të përcaktohet duke marrë në konsideratë:

a) treguesit e referencës sipas paragrafit 4;

b) rekomandimet e nxjerra nga BERRS-i për përcaktimin e normës së shtesës kundërciklike të kapitalit; dhe

c) faktorë të tjerë që Banka e Shqipërisë i konsideron të rëndësishëm për të trajtuar karakteristikat ciklike të rrezikut sistematik.

4. Banka e Shqipërisë kujdeset që treguesit e referencës sipas paragrafit 3/a:

a) të reflektojnë, në një mënyrë sa më të drejtë, ciklin e kreditimit dhe rreziqet që shoqërojnë rritjen e tepërt të kreditimit në vend;

b) të marrë në konsideratë në mënyrë të përshtatshme specifikat e ekonomisë së vendit;

c) të mbështeten, pa u kufizuar, mbi shmangien e raportit të kredisë ndaj prodhimit të brendshëm bruto (PBB) prej prirjes së tij afatgjatë, duke marrë në konsideratë:

i. një tregues të rritjes së nivelit të kreditimit brenda vendit, dhe veçanërisht, një tregues të ndryshimit të raportit të kredisë dhënë në vend ndaj PBB-së,

ii. çdo orientim të dhënë për këtë qëllim nga BERRS-i.

5. Banka e Shqipërisë zhvillon një metodologji për përcaktimin e KUNC-it dhe e publikon atë. Në metodologji identifikohen treguesit e referencës që i shërbejnë gjykimin të saj për vlerësimin e ciklit financiar, mbështetur në ecurinë e kreditimit, mënyrën se si ata ndërlidhen me nivelin e KUNC-it, si edhe në procesin që ndjek Banka e Shqipërisë për vlerësimin e rreziqeve që lidhen me kreditimin e shpejtë.

6. Mbi bazën e KUNC-it të përcaktuar sipas paragrafit 1, banka llogarit:

a) SPEKUNC-in, sipas formulës:

$$\text{SPEKUNC} = (\sum (\text{KPK_EPSHK}_j * \text{AKUNC}_j)) / \sum \text{KPK_EPSHK}_j$$

ku:

j – është Shqipëria dhe çdo juridiksion i huaj ku banka ka EPSHK dhe që zbaton shtesën kundërciklike të kapitalit (duke përfshirë edhe normën 0%),

KPK_EPSHK_j – është shuma e:

- kërkesës për kapital rrjedhur nga EPSHK-të e bankës sipas nenit 4, nënparagrafit 30/a, në juridiksionin j, dhe

- kërkesës për kapital rrjedhur nga EPSHK-të e bankës, sipas nenit 4, nënparagrafit 30/b, në juridiksionin j, dhe

- kërkesës për kapital rrjedhur nga EPSHK-të e bankës, sipas nenit 4, nënparagrafit 30/c, në juridiksionin j,

AKUNC_j – është KUNC-i i aplikuar në juridiksionin j (Shqipëri ose një vend i huaj) ose çdo shtesë kapitali që ka qëllimin e KUNC për juridiksion j, i përcaktuar sipas nenit 12 dhe nenit 13;

b) vlerën absolute të shtesës kundërciklike të kapitalit, e cila është e barabartë me prodhimin e SPEKUNC-it me EPR-në (SPEKUNC * EPR).

7. Nëse vlera e llogaritur e SPEKUNC-it sipas paragrafit 6/a kapërcen vlerën në tabelën 3 sipas periudhës së përmbushjes, atëherë banka mund të zgjedhë të përdorë si normë të SPEKUNC-it vlerën përkatëse në tabelën 3:

Tabela 3

	Viti 2020 (29 mars – 31 dhjetor)	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024 dhe në vazhdim
SPEKUNC ≤	0.625%	1.25%	1.875%	2.50%	3.00%

8. Niveli i SPEKUNC-it, përfshihet në llogaritjen e SHKOMAK-ut për periudhat përkatëse, sipas nenit 6.

9. Banka ka përgjegjësinë:

a) të përcaktojë dhe të raportojë të gjitha juridiksionet ku ka EPSHK sipas paragrafit 10, si edhe llojet e EPSHK-ve;

b) të identifikojë normën e AKUNC-it dhe ndryshimet e saj, në juridiksionet ku ka ose synon të krijojë EPSHK;

c) pa shmangur përgjegjësinë e saj për plotësimin e kërkesës së nënparagrafit “b”, mund të konsultojë paraprakisht Bankën e Shqipërisë, nëse ka vështirësi në identifikimin e AKUNC-it.

10. Për të përmbushur kërkesën e paragrafit 9/a, banka e identifikon juridiksionin përkatës sipas konceptit të lokalizimit të rrezikut përfundimtar, në përputhje me nenin 4, paragrafi 1, nënparagrafët 31, 32 dhe 33.

11. Për identifikimin e EPSHK-ve dhe llogaritjen e SPEKUNC-it, banka raporton sipas formularit në Aneksin 3, me përjashtim të rastit kur vepron sipas nenit 13, paragrafi 6/c.

Neni 12

Shtesa kundërcikike e kapitalit e aplikuar (AKUNC) në rastin e Shqipërisë dhe data efektive e zbatimit

1. Për rastin kur bankat kanë EPSHK në Shqipëri dhe kur plotësohet parashikimi në nenin 13, paragrafi 6, AKUNC-i është i njëjtë me KUNC-in e shpallur nga Banka e Shqipërisë, sipas këtij neni.

2. Pavarësisht përcaktimeve në nenin 11, paragrafi 2, Banka e Shqipërisë mund të shpallë një KUNC më të lartë se 2.5%, nëse njëherazi:

a) niveli më i fundit i KUNC-it është 2.5% dhe ka qenë në zbatim për një periudhë kohe jo më të shkurtër se 6 muaj;

b) vlerëson se ritmi i rritjes së kredisë nuk është ngadalësuar mjaftueshëm gjatë periudhës;

c) vlerëson se kjo është e nevojshme për të mbrojtur bankat nga pasojat e mundshme të padëshiruara të rritjes së shpejtë të kreditit dhe rritjes së rreziqeve për gjithë sistemin financiar në vend.

3. Banka e Shqipërisë e shpall normën e KUNC-it për herë të parë deri në muajin qershor të vitit 2019 dhe më tej vijon ta kryejë këtë veprim çdo tre muaj.

4. Banka e Shqipërisë përcakton datën efektive të KUNC-it, duke u kujdesur që:

a) në rastin kur shpall normën e KUNC-it për herë të parë, data efektive e KUNC-it të jetë jo më e afërt se data 29 mars 2020;

b) duke konsideruar më parë pikën “a”, kur vendos për rritjen e KUNC-it, data efektive të jetë jo më afër se 6 muaj dhe jo më larg se 12 muaj nga data e shpalljes;

c) në rastin kur vendos për uljen e KUNC-it sipas paragrafit 5, të veprojë sipas paragrafit 6.

5. Nëse Banka e Shqipërisë vlerëson se rreziqet për të gjithë sistemin financiar, të lidhura me kreditimin e shpejtë, po zvogëlohen ose që sistemi financiar po hyn në një gjendje ngërçi në zhvillimin e veprimtarisë së ndërmjetësimit financiar, ajo mund të shpallë uljen e normës së KUNC-it.

6. Në rastin e uljes së KUNC-it sipas paragrafit 5, Banka e Shqipërisë shpall edhe:

a) datën efektive e cila, nëse nuk është e njëjtë me datën e shpalljes, nuk duhet të jetë më e largët prej saj se 6 muaj;

b) periudhën e kohës gjatë së cilës ajo nuk pret një rritje të KUNC-it.

Neni 13

Shtesa kundërciklike e kapitalit e aplikuar (AKUNC) në rastin e juridiksionit të huaj dhe data efektive e zbatimit

1. Për rastin kur bankat kanë EPSHK në një juridiksion të huaj, dhe duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 6, AKUNC-i për juridiksionin e huaj përcaktohet sipas këtij neni.

2. Duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 6:

a) në rastin kur për një juridiksion të huaj nuk ka pasur një shpallje të KUNC-it nga autoriteti përkatës i atij juridiksioni, atëherë:

i. nëse ka një shpallje nga ana e Bankës së Shqipërisë sipas paragrafit 3, AKUNC-i është ai që është shpallur nga Banka e Shqipërisë,

ii. nëse nuk plotësohet kushti në nënparagrafin a/i, AKUNC-i për juridiksionin e huaj është 0%;

b) në rastin kur KUNC-i i shpallur nga autoriteti përgjegjës në një juridiksion të huaj është deri në 2.5%, atëherë:

i. nëse ka një shpallje nga ana e Bankës së Shqipërisë sipas paragrafit 3, AKUNC-i është ai i shpallur nga Banka e Shqipërisë,

ii. nëse nuk plotësohet kushti në nënparagrafin b/i, AKUNC-i për juridiksionin është i njëjtë me KUNC-in e shpallur në atë juridiksion;

c) në rastin kur KUNC-i i shpallur në një juridiksion të huaj është më i madh se 2.5%, atëherë:

i. nëse ka një shpallje nga ana e Bankës së Shqipërisë sipas paragrafit 3, AKUNC-i është ai i shpallur nga Banka e Shqipërisë,

ii. nëse nuk plotësohet kushti në nënparagrafin c/i, AKUNC-i për juridiksionin e huaj është i barabartë me 2.5%.

3. Nëse Banka e Shqipërisë vlerëson se KUNC-i për një juridiksion të huaj sipas paragrafit 2, nënparagrafëve a/ii, b/ii ose c/ii, nuk është i mjaftueshëm për të përmirësuar rezistencën e bankës ndaj rreziqeve me të cilat përballet për shkak të rritjes së tepërt të kredisë në atë juridiksion, Banka e Shqipërisë mund të shpallë si AKUNC vlerat më poshtë:

a) për rastin e parashikuar në paragrafin 2/a ose b, një vlerë më të lartë se KUNC-i i juridiksionit të huaj, por jo më të lartë se 2.5%;

b) për rastin e parashikuar në paragrafin 2/c, një vlerë të njëjtë me KUNC-in e juridiksionit të huaj.

4. Duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 6/c, data efektive e AKUNC-it për juridiksionin e huaj do të jetë data efektive e KUNC-it siç është shpallur nga autoriteti përgjegjës i atij juridiksioni.

5. Pavarësisht nga përcaktimet në paragrafin 4, data efektive e AKUNC-it për juridiksionin e huaj:

a) do të konsiderohet data 29 mars 2020, nëse është më e afërt se kjo datë;

b) në rastin e rritjes së KUNC-it dhe duke marrë në konsideratë paraprakisht pikën “a”: nuk mund të jetë më afër se 6 muaj ose më larg se 12 muaj nga data e shpalljes;

c) në rastin e uljes së KUNC-it dhe duke marrë në konsideratë paraprakisht pikën “a”: nëse nuk është e njëjtë me datën e shpalljes, nuk mund të jetë më larg se 6 muaj prej saj.

6. Nëse:

a) në raport me totalin e EPSHK-ve të bankës:

i. shuma e EPSHK-ve e lokalizuar në juridiksione të huaja, nuk e kalon nivelin 2%; dhe/ose

ii. shuma e EPSHK-ve të formës së përcaktuar në nenin 4, paragrafi 1/29/a/iii, nuk e kalon nivelin 2%;

dhe/ose:

b) pavarësisht përpjekjeve të posaçme të bankës, mbështetur në informacionin e disponueshëm, është e pamundur të përcaktohet subjekti që mban rrezikun përfundimtar të një EPSHK që është në një juridiksion të huaj;

atëherë banka:

c) mund ta konsiderojë vlerën e EPSHK-ve sipas nënparagrafëve “a” dhe “b” si të lokalizuar në juridiksionin e bankës (në Shqipëri) dhe vepron sipas nenit 12 për të identifikuar AKUNC-in dhe sipas nenit 11 për të llogaritur SPEKUNC-in; dhe

- ç) raporton sipas formularit në Aneksin 4;
- d) nëse ekspozimet për juridiksionin e bankës përfshijnë edhe ekspozime sipas nënparagrafëve “a” dhe “b”, banka i evidenton këto me një shënim të posaçëm në formën e raportimit sipas nënparagrafit “ç”.

Neni 14

Shtesa e kapitalit për bankat me rëndësi sistematike (SIST) dhe data efektive e zbatimit

1. Një bankë do të vlerësohet si BARS nëse, në vlerësimin e Bankës së Shqipërisë, treguesit e madhësisë, ndërlidhjes, shkallës së zëvendësueshmërisë, kompleksitetit të veprimtarisë së bankës dhe tregues të tjerë të veprimtarisë së saj, janë të tillë që e bëjnë bankën të ketë një ndikim të rëndësishëm në funksionimin efektiv dhe qëndrueshmërinë e sektorit bankar dhe të sistemit financiar në Shqipëri, në rastin kur banka do të përballej me një situatë paqëndrueshmërie financiare.

2. Banka e Shqipërisë zhvillon një metodologji të posaçme për përcaktimin e një banke si BARS dhe mënyrën e aplikimit të SIST-it, dhe e publikon atë. Si rregull, metodologjia rishikohet të paktën një herë në 5 vjet.

3. Në metodologji, Banka e Shqipërisë, mes të tjerash, përcakton:

a) peshat e treguesve të paragrafit 1, nëntreguesit përbërës të tyre dhe peshat e këtyre nëntreguesve;

b) të paktën pesë shporta të rëndësisë sistematike, ku shporta e fundit nuk ka kufi të sipërm (shportë e hapur);

c) që kalimi nga shporta e parë drejt shportave të tjera tregon rritjen e kontributit të bankës në rrezikun sistematik dhe sugjeron rritjen lineare të SIST-it, me përjashtim të shportës së hapur;

ç) gjerësinë në pikë të çdo shporte, me përjashtim të shportës së hapur, dhe kufijtë në pikë që ndajnë shportat e njëpasnjëshme;

d) notën e rëndësisë sistematike për bankën e vlerësuar si BARS, e cila më tej mundëson pozicionimin e saj në shportën përkatëse të rëndësisë sistematike;

dh) nivelin e SIST-it për shportën e parë, madhësinë e rritjes së SIST-it nga shporta e parë deri në shportën e hapur (pa e përfshirë), dhe vlerën e SIST-it për shportën e hapur.

4. Nëse Banka e Shqipërisë nuk e përcakton ndryshe:

a) shporta e parë e rëndësisë sistematike do të ketë si SIST vlerën 0.5%;

b) madhësia e rritjes lineare të SIST-it nga shporta e parë deri në shportën e hapur (pa e përfshirë) do të jetë 0.5%;

c) vlera e SIST për shportën e hapur do të jetë 3%.

5. Për zbatimin e SIST-it, Banka e Shqipërisë:

a) duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 6, përcakton një herë në vit, brenda tremujorit të parë, listën e BARS dhe SIST-et përkatëse, duke u mbështetur në të dhënat e muajit dhjetor të vitit paraardhës;

b) përcakton datën efektive të zbatimit të SIST-it, e cila duhet të jetë:

i) në rastin e rritjes së SIST-it (për shkak të rritjes së notës së rëndësisë sistematike të bankës së përcaktuar si BARS dhe të kalimit të saj në një shportë më të lartë të rëndësisë sistematike), si rregull, 1 janari i vitit pasardhës, por në çdo rast jo më e largët se 12 muaj nga data e shpalljes,

ii) në rastin e uljes së SIST-it, në ditën e parë të punës që pason datën e shpalljes.

6. Për herë të parë, sipas kësaj rregulloreje, BARS do të përcaktohen deri në muajin qershor të vitit 2019.

7. Për bankën e përcaktuar si BARS sipas paragrafit 6, norma e SIST-it që duhet të përmbushet nga banka, në varësi të shportës së rëndësisë sistemike ku ajo pozicionohet, do të jetë sipas vlerave në tabelën 4:

Tabela 4:

	Viti 2020 (29 mars – 31 dhjetor)	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024 dhe në vazhdim
SIST =	0.5%	Një nga: {0.5%; 1%}	Një nga: {0.5%; 1.0%; 1.5%}	Një nga: {0.5%; 1.0%; 1.5%; 2.0%}	Një nga: {0.5%; 1.0%; 1.5%; 2.0%; 3.0%}

8. SIST-i i përcaktuar sipas paragrafit 7, përfshihet në përcaktimin e SHKOMAK-ut për periudhën përkatëse, sipas nenit 6.

9. Në vijim të procesit të përcaktuar në paragrafët 1 deri në 7, Banka e Shqipërisë shpall listën e bankave të përcaktuara si BARS, së bashku me normën e SIST-it që ato duhet të përmbushin sipas shportës së rëndësisë sistemike ku pozicionohen për shkak të notës përkatëse të rëndësisë sistemike.

Neni 15

Shtesa e kapitalit për rrezikun sistematik (STRUK), shtesa e kapitalit për rrezikun sistematik e aplikuar (ASTRUK) dhe data efektive e zbatimit

1. Kur vlerëson se sektori bankar dhe sistemi financiar ndeshen me zhvillime apo dukuri të natyrës strukturore, jociçlike, të cilat mund të rrezikojnë qëndrueshmërinë e të gjithë sistemit financiar ose të një segmenti të caktuar të tij, Banka e Shqipërisë, duke marrë në konsideratë paragrafët 2 dhe 3, mund të zbatojë STRUK-un.

2. STRUK-u mund të zbatohet për të gjitha ose për një pjesë të bankave, duke shqyrtuar të gjitha ekspozimet e bankës ose një pjesë të tyre, pa kufizime për sa i takon juridiksionit të ekspozimeve dhe në nivele të njëjta ose të ndryshme për bankat. Për bankat e përcaktuara si BARS, STRUK-u zbatohet pasi Banka e Shqipërisë vlerëson që rreziku strukturor nuk adresohet mjaftueshëm nëpërmjet SIST-it.

3. Midis bankave:

a) për ato që janë të përcaktuara si BARS, ASTRUK-u mund të jetë i barabartë ose më i vogël se STRUK-u, në kushtet kur zbatimi i përbashkët i SIST-it dhe ASTRUK-ut, të mbledhur me njëri-tjetrin, nuk duhet të kapërcejë vlerën 4%;

b) për ato që NUK janë të përcaktuara si BARS, ASTRUK-u është i barabartë me STRUK-un.

4. Kur Banka e Shqipërisë e shpall ose e ndryshon më pas nivelin e STRUK-ut, atëherë ajo kujdeset që të plotësohen kriteret e mëposhtme:

a) të publikojë arsyet e vendosjes së STRUK-ut dhe pritshmëritë e saj për mënyrën se si kjo shtesë makroprudenciale e kapitalit do të adresojë rreziqet sipas paragrafëve 1 dhe 2;

b) niveli minimal i STRUK-ut të jetë 1%;

c) mbi nivelin minimal, STRUK-u të ndryshojë me shumëfisha të plotë të vlerës 0.5%;

ç) niveli maksimal i STRUK-ut të jetë 3%.

5. Duke marrë në konsideratë paraprakisht kufizimet sipas paragrafit 3/a dhe në varësi të kohës së shpalljes së STRUK-ut nga Banka e Shqipërisë sipas paragrafit 6, norma e ASTRUK-ut që duhet të përmbushet nga banka do të jetë sipas vlerave në tabelën 5.

Tabela 5

	Viti 2020 (29 mars – 31 dhjetor)	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024 dhe në vazhdim
ASTRUK =	1.0%	Një nga: {1.0%; 1.5%}	Një nga: {1.0%; 1.5%; 2.0%}	Një nga: {1.0%; 1.5%; 2.0%; 2.5%}	Një nga: {1.0%; 1.5%; 2.0%; 2.5%; 3%}

6. Duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 7:

a) Banka e Shqipërisë mund të shpallë për herë të parë nivelin e STRUK-ut pas muajit qershor të vitit 2019;

b) pas shpalljes për herë të parë të STRUK-ut sipas pikës “a”, Banka e Shqipërisë kujdeset që:

i. rivlerësimi dhe shpalljet vijuese të STRUK-ut të kryhen të paktën një herë në 2 vjet,

ii. procesi i rivlerësimit dhe i shpalljes së STRUK-ut të përqendrohet gradualisht në tremujorin e parë të vitit.

7. Në rastin kur e gjykon të nevojshme t’iu përgjigjet ndryshimeve të shpejta në drejtim të zhvillimit të rreziqeve strukturore në sektorin bankar dhe sistemin financiar, Banka e Shqipërisë vepron pa u kufizuar nga përcaktimet në paragrafët 5 dhe 6.

8. Banka e Shqipërisë përcakton datën efektive të STRUK-ut, e cila:

a) në rastin e vendosjes për herë të parë ose të rritjes së STRUK-ut duhet të jetë, si rregull, duke filluar nga data 1 janar e vitit pasardhës, por në çdo rast jo më vonë se 12 muaj nga data e shpalljes;

b) në rastin e uljes së STRUK-ut duhet të jetë, si rregull, menjëherë, por në çdo rast jo më vonë se 6 muaj nga data e shpalljes.

9. Niveli i ASTRUK-ut, sipas STRUK-ut të shpallur nga Banka e Shqipërisë, përfshihet në përcaktimin e SHKOMAK-ut për periudhat përkatëse, sipas nenit 6.

Neni 16

Vendimarrja

1. Vendimarrja e Bankës së Shqipërisë për përcaktimin e SHMAK-ut:

a) sipas nenit 2;

b) sipas nenit 5, paragrafi 1;

c) sipas nenit 10, paragrafi 4;

ç) sipas neneve 11, 12 dhe 13;

d) sipas nenit 14, paragrafëve 5 dhe 6; dhe

dh) sipas nenit 15;

nënkupton, vendimin e Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë mbi llojin, vlerën, listën e bankave që i nënshtrohen, datën efektive dhe elemente të tjera të rëndësishëm për zbatimin e SHMAK-ut.

2. Duke marrë në konsideratë paraprakisht paragrafin 1, të gjitha veprimet e tjera që kryen Banka e Shqipërisë në drejtim të:

a) komunikimit me autoritetet përgjegjëse të juridiksioneve të huaja sipas nenit 2, paragrafi “b” dhe sipas nenit 5, paragrafi 3;

- b) miratimeve, refuzimeve apo rishikimeve sipas nenit 8, paragrafi 2/b/ii dhe sipas nenit 9, paragrafi 1/c dhe paragrafi 3;
- c) publikimit të metodologjive sipas nenit 11, paragrafi 5 dhe nenit 14, paragrafi 2;
- ç) komunikimit sipas nenit 17, paragrafi 2;
- d) proceseve që ndihmojnë veprimet e përcaktuara në nën paragrafët “a” deri në “ç”; autorizohen nga zëvendësguvernatori i Dytë i Bankës së Shqipërisë.

Neni 17

Shpallja dhe komunikimi për shtesën makroprudenciale të kapitalit (SHMAK) nga Banka e Shqipërisë

1. Shpallja e SHMAK-ut nga ana e Bankës së Shqipërisë, ka kuptimin e publikimit të vendimit të nenit 16, paragrafi 1, dhe të informacionit shoqërues përkatës, si më poshtë:
 - a) me shkrim, dërguar bankave mbi të cilat zbatohet SHMAK-u; dhe
 - b) përmes vendosjes në faqen e internetit të Bankës së Shqipërisë.
2. Përveç sa përcaktohet në këtë rregullore, kur e gjykon të nevojshme për të rritur efektivitetin e shtesave makroprudenciale të kapitalit, Banka e Shqipërisë ndërmerret edhe veprime të tjera për të komunikuar rreth tyre me palët e interesuara, brenda dhe jashtë vendit. Komunikimi me palët e interesuara do të synojë shpjegimin e nevojës për shtesat makroprudenciale të kapitalit, konsultimin rreth tyre në momentin e vendosjes apo të ndryshimit dhe koordinimin e përgatitjeve për zbatimin e tyre.

Neni 18

Konsultimi nga banka

1. Kërkesat, njoftimet apo konsultimet që banka kryen me Bankën e Shqipërisë:
 - a) sipas nenit 5, paragrafi 1;
 - b) sipas nenit 8, paragrafi 4;
 - c) sipas nenit 9, paragrafët 1 dhe 2;
 - ç) sipas nenit 11, paragrafi 9/c; dhe
 - d) të tjera, për qëllimin e zbatimit të kësaj rregulloreje; paraqiten zyrtarisht, me shkrim.
3. Në rast nevojë, banka mund të përdorë postën elektronike për komunikimin sipas paragrafit 1, por kjo nuk zëvendëson konfirmimin zyrtar, me shkrim, të përmbajtjes së komunikimit, i cili duhet të dërgohet në Bankën e Shqipërisë sa më shpejt të jetë e mundur.
4. Komunikimi zyrtar me shkrim sipas paragrafit 1, i adresohet Zyrës së Zëvendësguvernatorit të Dytë të Bankës së Shqipërisë. Komunikimi nëpërmjet postës elektronike sipas paragrafit 2, dërgohet në adresën SHMAK@bankofalbania.org.

Neni 19

Masat korrektuese

Banka e Shqipërisë, mund të verifikojë në çdo kohë mënyrën e zbatimit të kërkesave të kësaj rregulloreje nga banka. Në këtë rast, banka ofron të gjithë informacionin e kërkuar, në formën dhe afatet e përcaktuara nga Banka e Shqipërisë. Në rast të mosplotësimit të kërkesave të kësaj rregulloreje nga banka dhe të kërkesave për informacion në kuadër të verifikimit të zbatimit të saj,

Banka e Shqipërisë zbaton masat mbikëqyrëse dhe/ose ndëshkimore të parashikuara në Kreun VI të ligjit nr. 9662/2006, i ndryshuar.

Neni 20

Dispozita përfundimtare

Anekset 1, 2, 3 dhe 4, i bashkëlidhen rregullores dhe janë pjesë përbërëse e saj. Aneksi 5 (shembull) i bashkëlidhet rregullores, por ka vetëm qëllim ilustrimi.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Gent Sejko

ANEKS 1: Vendorsja gjeografike e shtesës kundërciklike të kapitalit (KUNC)				
		Në bankën vendase	Në filialet e huaja	Në degët e huaja
I	Për ekspozimet në juridiksionin vendas	Po	NA	NA
II	Për ekspozimet ndërkufitare (të huaja), kur autoriteti mbikëqyrës pritës ka shpallur një normë të KUNC			
i)	Ekspozim nëpërmjet filialeve	Jo	Po	NA
ii)	Ekspozim nëpërmjet degëve			
a)	Ku rregulloret e juridiksionit pritës nuk kërkojnë që kapitali rregullator të mbahet pranë degëve	Po	NA	Jo
b)	Ku rregulloret e juridiksionit pritës kërkojnë që kapitali rregullator të mbahet pranë degëve	Jo	NA	Po
iii)	Ekspozim direkt nga banka vendase	Po	NA	NA
III	Për ekspozimet ndërkufitare, ku autoriteti mbikëqyrës pritës nuk ka shpallur një normë të KUNC-it, por autoriteti i vendit të origjinës beson se duhet të zbatohet; ose ku autoriteti mbikëqyrës pritës ka shpallur një normë të KUNC-it, por autoriteti i vendit të origjinës beson se ajo duhet të jetë në një nivel më të lartë (nevojitet një shtesë në normën e KUNC-it)			
i)	Ekspozim nëpërmjet filialeve	Po, por në diskrecion të bankës	Po, por në diskrecion të bankës	NA

ii)	Ekspozim nëpërmjet degëve			
a)	Ku rregulloret e juridiksionit pritës nuk kërkojnë që kapitali rregullator të mbahet pranë degëve	Po	NA	Jo
b)	Ku rregulloret e juridiksionit pritës kërkojnë që kapitali rregullator të mbahet pranë degëve	Po, por në diskrecion të bankës	NA	Po, por në diskrecion të bankës
iii)	Ekspozim direkt nga banka vendase	Po	NA	NA

NA - Nuk aplikohet

ANEKS 2: Raportimi per permbushjen e SHKOMAK

Banka	YYY
BARS?	Po
Shporta	IV
Periudha e raportimit:	3/29/2020

Vlerat ne kutite me ngjyre, vendosen nga banka!

Tabela 1: Raportimi i bankes per menyren e permbushjes se SHKOMAK

	Elementet	Vlera
(1)	Kapitali Baze i nivelit te pare - KBN1 (mln Lek)	10,000,000.00
(2)	Kapitali i nivelit te pare - KN1 (mln Lek)	12,043,434.53
(3)	Kapitali rregulator - KREG (mln Lek)	14,772,727.27
(4)	Ekspozimet e peshuara me rrezik - EPR (mln Lek)	90,909,090.91
	Raportet e kapitalit, ne %	
(5)=(1)/(4)	Raporti i kapitalit baze te nivelit te pare - KBN1r:	11.00%
(6)=(2)/(4)	Raporti i kapitalit i nivelit te pare - KN1r*	11.25%
(7)=(6)-(5)	- nga i cili, Kapitali Shtese i Nivelit te Pare (KSHN1r)	2.25%
(8)=(3)/(4)	Kapitali rregulator + Shtylla II+Igjt 136/2016 (RMK)**	16.25%
(9)=(8)-(6)	- nga i cili, Kapitali i Nivelit te Dyle (KN2r)	3.00%
(10)	- nga i cili, Shtylla II	0.00%
(10.1)	- nga i cili, kerkesa te Igjt 133/2016	0.00%
	Kerkesat minimale te Bankes se Shqiperise	
(11)	Raporti i kapitalit baze i nivelit te pare (KBN1):	6.75%
(12)	Raporti i kapitalit te nivelit te pare (KN1)	9%
(13)	Raporti i mjaftueshmerise se kapitalit (RMK)	12%
	Permbushja e SHKOMAK	
(14)	Niveli i KNDR (merret nga Tabela X.1 - vlera (d)(5))	4.25%
(15)	Niveli i KONS (i percaktuar nga BSH)	0.625%
(16)	Niveli i SPBUNC (i logaritur nga banka)	1.50%
(17)	Niveli i SIST (i percaktuar nga BSH)	1.00%
(18)	Niveli i ASTRUK (i percaktuar nga BSH)	2.00%
(19)=(15)+(16)		
(17)+(18)	Niveli i SHKOMAK	3.125%
(20)=(14)/(19)	Permbushja e SHKOMAK	82.9%

Shenim: Te gjitha vlerat ne Tabelen 1, jane te supozuara me qdlim instruksimin e pletesimit te saj.

Tabela 1.1: Llogaritja e raportit te Kapitalit te Disponueshem Neto (KNDR)

	Kapitali Baze i nivelit te pare (KBN1)	Kapitali i nivelit te pare (KN1)	Kapitali Rregulator (KREG)	
	(a)	(b)	(c)	(d)
(1) Kerkesat minimale te kapitalit (+ Shtylla II, Igjt 133/2016)	6.75%	9.00%	12.00%	
(2) C'pese te kapitalit, mbi KBN1r, mund te pletesoje banka me KBN1?		Tab.1, Vlera (7)-(1) 2.25%	Tab.1, Vlera (7)-(1) 3.00%	
(3) C'pese e kapitalit, mbi KBN1r, eshte pletesuar me instrumente te ndryshme nga KBN1?		Tab.1, Vlera (7) 2.25%	Tab.1, Vlera (7) 3.00%	
(4) Sa eshte nevoja per KBN1, qe te pletesohen KSHN1r dhe KN2r?		Kjo Tab: (b)(3) - (b)(2) 0.00%	Kjo Tab: (c)(3) - (c)(2) 0.00%	
(5) Sa eshte teprica e KBN1r, qe mund te perdoret per permbushjen e SHKOMAK (KNDR)?	Tab.1, Vlera (5) - Kjo Tab (a)(1) 4.25%	Kjo Tab: (b)(4) 0.00%	Kjo Tab: (c)(4) 0.00%	KNDR: Kjo Tab: Vlera (a)(5) - b(5), (c)(5) 4.25%
	Cdo teprice e KBN1 ketu ((a)-(5)>0)) mund te perdoret per pletesimin e SHKOMAK nese nuk nevojitet per te permbushur kerkesat per KN1 (KSHN1r), KREG (KN2r) dhe Shtyllen II+Igjt 133/2016.	Cdo mungese ne KN1 ketu ((b)-(5)<0)), duhet te pletesohet duke perdorur KBN1 qe nuk nevojitet per te pletesuar kerkesat minimale te KBN1. Cdo teprice e KN1 ketu ((b)-(5)>0)), mund te perdoret per te pletesuar kerkesat per KREG dhe do te pakesoje ose largoje nevojën e perdorimit te KBN1 per kete qdlim.	Cdo mungese ne KREG ketu ((c)-(5)<0)) mund te pletesohet duke perdorur KN1 e teperat qe nuk eshte KBN1, nese ekziston. Nese kjo nuk eshte e mjaftueshme, atehere mungesa duhet te pletesohet duke perdorur KBN1 i cili nuk nevojitet per te pletesuar kerkesat minimale te KBN1 dhe te KN1.	KNDR eshte kapitali i disponueshem neto KBN1 qe nuk nevojitet per te pletesuar kerkesat per KBN1 dhe cdo deficit ne KN1, KREG dhe Shtyllen II.

ANEKS 3 : Llogaritja dhe raportimi i SPEKUNC

TABELA 1: Informacioni i nevojshem për llogaritjen e shtesës kundërciklike të kapitalit, specifike për bankën - SPEKUNC

Banka:	YYY
Niveli i zbatimit:	Indivizuale
Perioda e raportimit:	3/31/2020

Juridiksioni	Ekspozimet e peshatatura te kreditit - EPSHK (milion Lek)				Kerkesa per fonde te veta - NFV (milion Lek)				Pesha ne Kerkesen per Fondete Veta	Norma e zbatuar e shteses kunderciklike
	Jo te titullizuara	Te titullizuara	Te tregut	Totali	Per EPSHK-te jo te titullizuara	Per EPSHK-te te titullizuara	Per EPSHK-tee tregut	Totali		
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)	(7)	(8)=(5)+(6)+(7)	(9)	(10)
Shqiperi	400,000.00	120,000.00	7,500.00	527,500.00	50,000.00	15,000.00	1,500.00	66,500.00	68.28%	1.00%
B	50,000.00	40,000.00	5,000.00	95,000.00	6,500.00	5,000.00	1,000.00	12,500.00	12.83%	0.50%
C	60,000.00	20,000.00	1,000.00	81,000.00	12,000.00	2,500.00	300.00	14,800.00	15.20%	1.00%
D	10,000.00	12,000.00	500.00	22,500.00	2,000.00	1,500.00	100.00	3,600.00	3.70%	2.00%
... (lista zgjidhet sipas nevojës)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
TOTALI	520,000.00	192,000.00	14,000.00	726,000.00	70,500.00	24,000.00	2,900.00	97,400.00	100.00%	
nga te cilat: "EPSHK ne juridiksione te huaja"	198,500.00				NUK KAPERCIBET kufiri, plotesohet perscaksimi i Nenet 13, paragrafi (6) i rregullores, MUND te ndryshohet lokalizimi i EPSHK-ve. Nëse banka zgjedh te ndryshojë lokalizimin e EPSHK-ve, ROTESOHET tabela 1.1.					
- ne % ndaj totalit te EPSHK-ve:	27.34%									
nga te cilat: "EPSHK te tregut"	14,000.00									
- ne % ndaj totalit te EPSHK-ve:	1.93%									

TABELA 2: Informacion plotësues për identifikimin e normave të AKUNC

Banka:	YYY
Niveli i zbatimit:	Individuele
Perioda e raportimit:	3/31/2020

Juridiksioni	Norma e AKUNC	Shpallur nga:	Data e shpalljes	Data e zbatimit	Adresa elektronike	Të tjera
Shqiperi	1.00%	Banka e Shqiperise	2/15/2019	2/15/2020	www.bankofalbania.org	
B	0.50%	Autoriteti B *			...	
C	1.00%	Autoriteti C *			...	
D	2.00%	Autoriteti D *			...	
(lista zgjidhet sipas nevojës)						

Shënim: Mund të jetë edhe Banka e Shqiperise, nëse ajo ka shpallur një normë të AKUNC për juridiksionin e huaj, sipas nenet 13 të rregullores "Për shtesat makroprudenciale të kapitalit".

TABELA 3: Vlera e SPEKUNC (duke lu referuar Tab.1)

Banka:	YYY
Niveli i zbatimit:	Individuele
Perioda e raportimit:	3/31/2020

Elementi	Vlera
Totali i Ekspozimeve të ponderuara me rrezikun (EPR) - mln Lek	850,000.00
SPBKUNC (%)	0.97%
Vlera absolute e Shtesës Kundërciklike të Kapitalit - mln Lek	8,268.74

Shënim: Të gjitha vlerat në Tabelë janë të supozuara me qëllim instruktiv dhe plotësimit të tyre.

TABELA 1.1 (OPCIONAL)

Shënim: Duke qenë se plotësohet kërkesa e Nenit 13 paragrafi (6)(b) të rregullorës "Për shërbimet makroprandiale të kapitalit" EPS-K të etërgjytjane lokalizuar në juridiksionin vendas sipas paragrafit (6)(c), për vlerën 6.300 mln Lek.

TABELA 2.1: Informacion plotesues per identifikimin e normave te AKUNC

Shtetimi: (*) Mund të jete edhe Banka e Shqipërisë nëse ajo ka shpallur një normë të AKUNC për juridiksionin e huaj, sipa shtetit 13 të rregullorës "Për shtetas makroprudenciale të kapitalit".

TABELA 3.1: Vlerat e SPEKUNC (duke lu referuar Tab.1.1)

Shënim: Të gjitha vlerat në Tabelë janë të supozuara me qëllim instruktivim e plotësimit të tyre.

ANEKS 5: Shembull

Midis dy bankave A dhe B, Banka A është një bankë e përcaktuar me rëndësi sistemike, të cilës, për këtë arsye, i takon të ketë një shtesë makroprudenciale të kapitalit (SIST) në masën 2%. Kjo shtesë ruhet përgjatë kohës. Të dy bankat gjenerojnë rezultat financiar pozitiv.

Gjithashtu, të dy bankat, i kanë ekspozimet e përshtatshme të kreditit ndaj sektorit privat, vetëm në Shqipëri. Në këtë rast, KUNC-i i shpallur nga Banka e Shqipërisë, është i njëjtë me AKUNC-in.

Supozojmë se Banka e Shqipërisë shpall SHMAK-un, duke rezultuar në vlerat si më poshtë:

Tabela 1

Shtesa makroprudenciale e kapitalit, e shpallur nga BSH-ja	1 janar 2020	1 janar 2021	1 janar 2022	1 janar 2023	1 janar 2024
KONS =	0.5%	1.0%	1.5%	2.0%	2.5%
SPEKUNC =	0.0%	1.0%	1.0%	1.0%	1.0%
SIST ≥	0.5%	1.0%	1.5%	2.0%	2.0%
ASTRUK =	0.0%	0%	1.0%	1.5%	1.5%

Atëherë, SHKOMAK-u për bankën A (sistemike) dhe për bankën B do të jetë përkatësisht:

Tabela 2

SHKOMAK	1 janar 2020	1 janar 2021	1 janar 2022	1 janar 2023	1 janar 2024
Banka A (sistemike): KONS+SPEKUNC+SIST+ASTRUK	1.0%	3.0%	5.0%	6.5% ¹	7.0%
Banka B KONS+SPEKUNC+ASTRUK	0.5%	2.0%	3.5%	4.5%	5%

Vërehet që gjatë gjithë periudhës, për bankën A (sistemike), plotësohet kushti që: “SIST + ASTRUK ≤ 4%” (neni 15, paragrafi 3/a i projektit). Nëse kjo shumë do të ishte më e lartë, teprica do të pakësohej nga niveli i zbatueshëm i STRUK-ut (pra ASTRUK-u do të ishte më i vogël se STRUK-u i shpallur nga BSH-ja).

Supozojmë se më 1 janar 2021:

Banka e Shqipërisë zbaton strukturën e mëposhtme të kapitalit për bankat:

- CET1r ≥ 6.75%,
- T1 ≥ 9%,
- RMK ≥ 12%;
- Banka A, përveç KMK, duhet të ketë edhe një shtesë kapitali të detyrueshme prej 1%, për shkak të profilit të saj të rrezikut (Shtylla II e Bazelit); Banka B, nuk e ka një të tillë;
- Banka A e raporton aktualisht treguesin e mjaftueshmërisë së kapitalit në vlerën 14.0%, ndërsa Banka B këtë tregues e ka në vlerën 16.25%;
- Banka A nuk përdor instrumente të kapitalit shtesë të nivelit të parë dhe të kapitalit të nivelit të dytë, ndaj kërkesat e saj për kapital plotësohen të gjitha me KBN1r. Ndërsa, në Bankën B, KBN1r është në nivelin 11%, dhe banka i përdor të gjitha instrumentet e mundshme të kapitalit shtesë të nivelit të parë dhe të kapitalit të nivelit të dytë.

Supozojmë se secila nga bankat i kërkon Bankës së Shqipërisë të kryejë një pagesë shpërndarjeje (dividend), në kushtet kur gjenerojnë të ardhura pozitive.

1. Në ç'masë i përmbushin bankat A dhe B, kërkesat për SHKOMAK në datën 1 janar 2021?

Banka A. Duke qenë se nuk ka instrumente të tjera të kapitalit, përveç atyre të kapitalit bazë të nivelit të parë, atëherë KBN1r duhet përdorur për të përmbushur fillimisht KMK dhe kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit $(12\%+1\%) = 13\%$.

Pjesa e KBN1r që mbetet për të plotësuar SHKOMAK-un e bankës (prej 3.0%) është $KNDr = 1\%$ [KBN1r e raportuar (14%) – vlerën e KBN1r që duhet për të plotësuar KMK dhe kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit (13%)].

Si rezultat, Banka A përmbush pjesërisht shtesën makroprudenciale të kapitalit, në nivelin $KNDr/SHKOMAK = [1\% / 3.0\%] = 33.3\%$.

Banka B. Pjesa e KBN1r, që mbetet për të plotësuar kërkesën për SHKOMAK për bankën (prej 2.0%) është $KNDr = 4.25\%$ = [KBN1r e raportuar (11%) – vlerën e KBN1r që duhet për të plotësuar KMK dhe kërkesat e tjera të detyrueshme të kapitalit (6.75%)].

Si rezultat, Banka B e përmbush plotësisht shtesën makroprudenciale të kapitalit, në masën $KNDr/SHMAK = [4.25\% / 2.0\%] = 212.5\%$.

2. A mund ta kryejnë secila nga bankat pagesën e shpërndarjes, dhe deri në ç'masë?

Duke qenë se Banka A nuk e përmbush SHKOMAK-un, por gjeneron rezultat financiar pozitiv, atëherë pagesa mund të kryhet, por banka do të jetë subjekt i kufizimeve në pagesën e shpërndarjes, për shkak se plotëson pjesërisht kërkesën për SHKOMAK.

Duke iu referuar nenit 8, tabela 1, të rregullores, vërehet që niveli i KNDr për Bankën A, pozicionohet në kuartilin e dytë të SHKOMAK, dhe përqindja e pagesës së shpërndarjes është 20%. Si rezultat Banka A mund të shpërndajë si dividend vetëm deri në 20% të të ardhurave të gjeneruara.

Njëkohësisht, Bankës A do t'i kërkohej të paraqesë në Bankën e Shqipërisë një plan për fuqizimin e pozicionit të saj të kapitalit.

Ndërsa Banka B, duke qenë se e përmbush kërkesën për SHKOMAK-un, nuk ka kufizim në madhësinë e vlerës së pagesës së shpërndarjes.

3. Llogaritja e SPEKUNC-it, dhe më tej e (raportit të) përmbushjes së SHKOMAK-ut

Më tej, supozojmë se Banka B, vendos të zgjerojë me ritme të shpejta ekspozimet e saj jashtë Shqipërisë, konkretisht në juridiksionet X, Y dhe Z. Në këto kushte, Banka B do të duhet të llogarisë SPEKUNC-in, duke përdorur normat e KUNC-it të shpallura në këto juridiksione. Supozojmë se për muajin janar 2021, ato janë respektivisht nga 0.5%. Në këtë rast, llogaritjet e Bankës B kalojnë në hapat në vijim.

Tabela 3: Shpërndarja e ekspozimeve sipas juridiksioneve dhe llojit

Ekspozimi	Lloji	Ekspozime të ponderuara me rrezikun EPR: Lek mln	Ekspozimet e përshtatura të kreditit EPSHK	KPK (sipas Nenit 4, paragraf 1, nënparagraf 30 të rreg. – e supozuar	Në % ndaj totalit të KPK
1	2	3	4	5	6
Shqipëri	Kredi hipotekare	1,000,000	1,000,000	80,000	18.7%
Shqipëri	Kredi biznesi	3,000,000	3,000,000	240,000	56.0%
Shqipëri	Qeveria	2,000,000			
Shteti X	Retail	50,000	50,000	4,000	0.9%
Shteti X	Kredi biznesi	100,000	100,000	8,000	1.8%

Shteti X	Banka	1,000,000			
Shteti Y	Kartë krediti	10,000	10,000	800	0.2%
Shteti Y	Titull korporate	500,000	500,000	40,000	9.3%
Shteti Z	Kredi biznesi	500,000	500,000	40,000	9.3%
Shteti Z	Kartë krediti	70,000	70,000	5,600	1.3%
Shteti Z	Derivativ	50000	50,000	10,000	2.3%
Shteti Z	Kompani shtetërore	100,000			
Totali		8,380,000	5,280,000	428,400	100%

Në këtë rast, duhet bërë edhe verifikimi nëse jemi në kushtet e nenit 13, paragrafi 6/a.
Vërehet që:

Tabela 4:

Nr.	EPSHK-të në juridiksion të huaj	Vlera		Nr.	EPSHK-të sipas nenit 4, parag.1/29/a/iii	Vlera
1	Shqipëri			1		
2	X	150,000		2		
3	Y	1,080,000		3		
4	Z	570,000		4	Derivativ	50,000
5=2+3+4	Totali i EPSHK-ve në juridiksion të huaj	1,800,000		5=1+2+3+4	Totali	50,000
6	Totali i EPSHK-ve	5,730,000		6	Totali i EPSHK-ve	5,280,000
7=5/6*100	Raporti	31.4%		7=5/6*100	Raporti	0.95%
8	Vlera sipas nenit 13, parag.6/a/i	2%		8	Vlera kufi sipas nenit 13, parag. 6/a/ii	2%
9	Nëse $nr.7 \leq nr.8$, MUND të veprohet sipas nenit 13, parag.6/c	Nuk ka veprim		9	Nëse $nr.7 \leq nr.8$, MUND të veprohet sipas nenit 13, parag.6/c	Banka zgjedh të përfshijë eksp e derivativit te Shqipëria

Si rezultat, nuk plotësohet kushti i nenit 13, paragrafi 6/a/i, por plotësohet ai i nenit 13, paragrafi 6/a/ii. Në vijim, banka zgjedh ta përfshijë vlerën e ekspozimit të Derivativit (50,000 ALL), si ekspozim në juridiksionin e bankës, pra si ekspozim në Shqipëri.

Tabela 5: Përcaktimi i AKUNC

Shteti/Juridiksioni	Autoriteti i vendit	KUNC	AKUNC 2021	Komente
Shqipëri	BSH	1%	1%	Shiko Tabelën
X	Alfa	0.5%	0.5%	
Y	Beta	0.5%	0.5%	
Z	Gama	0.5%	0.5%	

Tabela 6: Përcaktimi i SPEKUNC²

Shteti/Juridiksioni	Në % ndaj totalit të KPK-ve	AKUNC	SPEKUNC
1	2	3	4 = 2*3
Shqipëri	77%*	1%	0.77%
X	2.7%	0.5%	0.01%
Y	9.5%	0.5%	0.05%
Z	10.6%	0.5%	0.05%
Totali	100%		0.9%

* - këtu përfshihet edhe ekspozimi i Derivatit (pesha 2.3%).

Në këto kushte, vlera absolute e shtesës kundërciklike të kapitalit për Bankën B, sipas nenit 11, paragrafi 6/b, do të jetë: $\text{SPEKUNC} * \text{EPR} = 0.9\% * 8,380,000 = 75,420$ lekë.

Ndërsa, niveli i SHKOMAK-ut për Bankën B do të jetë:

$$\text{SHKOMAK B} = (\text{KONS: } 1.0\%) + (\text{SPEKUNC: } 0.9\%) + (\text{ASTRUK: } 0\%) = 1.9\%$$

Duke llogaritur KNDr për Bankën B dhe duke e vënë në raport me SHMAK-un (sipas paragrafit 1), gjejmë raportin e përmbushjes së SHKOMAK-ut, i cili më pas përcakton edhe mundësinë e bankës për të kryer ose jo një pagesë shpërndarjeje, dhe ndoshta edhe kërkesën për një plan fuqizimi të pozicionit të saj të kapitalit.

Në vijim, duke qenë se këto tre juridiksione të huaja po përjetojnë rritje të shpejtë ekonomike dhe zgjerim të shpejtë të kreditit, Banka e Shqipërisë i vlerëson rreziqet si të larta ndaj vendos të shpallë që për secilin prej tyre AKUNC-i do të jetë 1.5% (me datë efektive në janar 2022). Këto norma do të shërbejnë tashmë si AKUNC për bankën. Atëherë, në janar 2022, do të kemi të dhënat sipas Tabelës 7.

Tabela 7

Shteti/Juridiksioni	EPSHK-të	Në % ndaj totalit të KPK-ve	KUNC	AKUNC	SPEKUNC	Koment
1	2	3	4	5	6 = 3*5	
Shqipëri	4,000,000	68.8%	1%	1%	0.7%	Gjatë një viti, ekspozimi për Shqipërinë (Kol (2)) nuk ka ndryshuar
X	200,000	3.4%	0.5%	1.5%*	0.05%	Gjatë një viti, ekspozimi për X është rritur në këtë vlerë
Y	810,000	13.9%	0.5%	1.5%	0.2%	Gjatë një viti, ekspozimi për Y është rritur në këtë vlerë
Z	800,000	13.8%	0.5%	1.5%	0.2%	Gjatë një viti, ekspozimi për Z është rritur në këtë vlerë
Totali	5,810,000	100%			1.15%	

² Për më shumë, referojuni sqarimeve të EBA, në adresën: http://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/-/qna/view/publicId/2016_3055

*Norma e KUNC-it që ka shpallur BSH-në, është më e lartë se në juridiksionin e huaj.

Në këto kushte, për Bankën B, niveli i SHKOMAK-ut në janar 2022, do të jetë:

$SHKOMAK\ B = KONS: 1.5\% + SPEKUNC: 1.15\% + ASTRUK: 1\% = 3.65\%$

Duke llogaritur KNDr për Bankën B dhe duke e vënë në raport me SHKOMAK-un (sipas paragrafit 1), gjejmë raportin e përmbushjes së SHKOMAK-ut, i cili më pas përcakton edhe mundësinë e bankës për të kryer ose jo një pagesë shpërndarjeje, dhe ndoshta edhe kërkesën për një plan fuqizimi të pozicionit të saj të kapitalit.